

Η ερμηνευτική προσέγγιση της Πατερικής γραμματείας τον 13^ο αιώνα. Ο Νικηφόρος Βλεμμύδης και ο Νικόλαος Κρότωνος.

Βλ. Χρήστος Αραμπατζής, *Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Ερμηνευτικής*, Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2014, σ. 397-416.

Η Θεολογική Γραμματεία του 13^{ου} αιώνα

Στον 13^ο αιώνα εκδηλώνονται δύο ερμηνευτικές τάσεις:

α) Η πλειονότητα των αντιρρητικών συγγραφέων και ο Νικόλαος Κρότωνος εμβαθύνουν στα νοήματα των Πατερικών κειμένων, παραμερίζοντας το εξωτερικό ιστορικό πλαίσιο. Η συναίνεση της Πατερικής παράδοσης κατοχυρώνεται στην ομαδοποίηση ρήσεων με σκοπό να αναδειχθεί η βασική ενότητα των Πατέρων (consensus Patrum).

β) Η δεύτερη ερμηνευτική τάση εκπροσωπείται από τον Νικηφόρο Βλεμμύδη, τον Ιωάννη Βέκκο και τους ομοϊδεάτες τους, οι οποίοι τονίζουν το ιστορικό πλαίσιο, τις θεολογικές προκλήσεις της κάθε εποχής και την ποικιλομορφία των χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος. Ο Ιωάννης Βέκκος παρουσιάζει τον εαυτό του ως «μεσίτη» μεταξύ των δύο παραδόσεων.

Νικηφόρος Βλεμμύδης

Συμμετείχε στους διαλόγους για την ένωση των Εκκλησιών στο Νυμφαίο και τη Νίκαια το 1234 και το 1250.

Στο πρόβλημα του Filioque εμφανίζεται ως επαμφοτερίζων. Από μια επιφυλακτική στάση ως το 1250 εξελίσσεται σε μια φιλενωτική στάση ως το 1255.

Ο Νικηφόρος Βλεμμύδης βασίζεται στο «δι' Υιού» ως προσδιοριστικό της ομοουσιότητας και της κοινής ενέργειας της Αγίας Τριάδας. Με τον τρόπο αυτό εμφανίζεται ως συμβιβαστικός. Ωστόσο, από ορθόδοξη έποψη, προκαλείται πρόβλημα αν το «δι' Υιού» θεωρηθεί ότι αναφέρεται στην αίδιο Τριαδολογία και την υπαρκτική εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος, για αυτό και η ερμηνεία και η χρήση του θέλει πολύ μεγάλη προσοχή. Από ορθόδοξη έποψη το «δι' Υιού»

αναφέρεται στη θεία Οικονομία και όχι στην υπαρκτική εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος στην αΐδιο Τριαδολογία.

Νικόλαος Κρότωνος

Ελληνικής καταγωγής επίσκοπος Κρότωνος, αφοσιωμένος στη Ρώμη, γνώστης της ελληνικής και λατινικής γλώσσας που έπαιξε σημαντικό ρόλο στις σχέσεις Ρώμης και Κωνσταντινούπολης τον 13^ο αιώνα. Η απόδοση των πατερικών χωρίων από τον Νικόλαο Κρότωνος είναι συχνά αυθαίρετη, ενώ χρησιμοποιεί και νόθα έργα, γεγονός που καθιστά το εγχείρημά του αναξιόπιστο.